

ב"ה, גליון כה - תשרי תשכ"ז
וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה
על ידי שנקיים מצות התוכחה כהלכתה
ירושלים עיה"ק תובב"א

מורה הוראות ומדריך הדרכות
לקיום מצות התוכחה

הקדמה - חלק יט

לג

אצל מר אבא ז"ל היו כל מצות התורה שוות, לא היה אדוק באחת יותר מחברתה, אמנם במצוות שהעם מזלזלים בהם, התחזק בהן ביותר אומץ, והיה משנן כמה פעמים דברי ספר חסידים שמצוה שאין לה עוסקים היא בדמיון מת מצוה שהיא דוחה הכל ולפיכך הרחיב והעמיק כ"כ במצות שבין אדם לחבירו, שבני אדם מקילין בהם ביותר, ועוד יותר בחלק סור מרע שבהם. [כי בחלק עשה טוב שבבין אדם לחבירו, עומדים אנו תמיד במעלה יתר מכל משפחות האדמה כידוע].

(שיחות החפץ חיים אות ס"ז)

לד

ובספר קב הישר (פרק ס"ד) וזה לשונו:

וכן איזה מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו', **ודבר זה נלמד מזוהר הקדוש (פ' תרומה) וזה לשונו:**

ר"י ור"ח אזלי באורחא והוה סייעו מעין אבתריהו, אמר ר"י אית לן לעסקא באורייתא ולאשתדלא במילי דאורייתא דהא קוב"ה אזיל ואיתלוי בהדי דעסקין באורייתא, פתח ר"ח ואמר עת לעשות לה' הפרו תורתך, הכי פירושו כשאתה רואה בנ"א עוזבים תורה או איזה מצוה שנוהגין בה קלנא לבלתי לקיים אותה, אזי הירא והחרד לדבר ה' יאזור כגבור חלציו לזרז בזריזות רבה ולעורר אנשים ויאמר קומו ונתחזקה בתוה"ק או במצוה שאין לה דורשין ונרוממה אותה מירידתה אשר עזבהו בני אדם זמן רב, ועכשיו נכוון לקיימה לקוב"ה, אז אשרי אדם אשר יעשה זאת, ואשרי נשמתו, וזהו עת לעשות לה' וכו' וכל הזריז והזהיר נקרא זריז ונשכר עכלה"ק.

לה

דעות בפוסקים במצות תוכחה

א. "אנו מחויבים להוכיח עוברי עבירות ולהלבין פניהם מן העבירות עד שיכו אותנו ויבזו אותנו ויקללו אותנו" (ספר חסידים סי' ה') ומשמע או זה או זה.

ב. אבל הרמב"ם לא מסתפק בקללה או נזיפה, ואינו פוטר עד שיכהו החוטא (הל' דעות, פ"ו ה"ז).

ג. וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפש בעון אלו" (רמב"ם שם).

ד. ובהגהות מיימוני שם ס"ק י"ג בשם ר"א ממיץ, כתב, דמעונש נפטר אבל מעשה של הוכח תוכיח אינו פטור ורק אם ודאי שלא יקבל אז פטור גם ממצות עשה.

ה. ולדעת רבנו יונה אי אפשר לומר ונקה עד שנסה להוכיח אותם, אבל לדונם מראש בלי נסיון שודאי לא ישמעו, אינו פטור (שערי תשובה שער ג', קצ"ו) אלא אם כן כבר ניסו רבים להוכיח לחוטאים ולא הועילו, אזי פטור, ולא רק זה, אלא אסור כי "אל תוכח לץ" (משלי ט') וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע (רבינו יונה שם).

ו. ובספר החינוך רל"ט פירש לא שיכהו ממש, אלא יהא קרוב להכותו.

וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה על ידי קיום מצות התוכחה כהלכה

* * *

(המשך אי"ה בגליון הבא)